

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
Yatırımlar ve Projelendirme Dairesi Başkanlığı

ORGANİK ATIKLARDAN (TAVUK GÜBRESİ)
ELEKTRİK ÜRETİMİ SANAYİ PROFİLİ

HAZIRLAYAN
İBRAHİM ASLANTAŞ
ŞUBE MÜDÜRÜ

Nisan 2002
ANKARA

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
I. BÖLÜM.....	1
1. EKONOMİK DEĞERLENDİRME.....	1
1.1. Yatırım Konusu	1
1.2. Üretilecek Mallar ve Hizmetler.....	1
1.3. Pazar Durumu.....	1
1.4. İstihdam Durumu	3
II. BÖLÜM.....	4
2. TEKNİK DEĞERLENDİRME.....	4
2.1. Üretim Teknolojisi.....	4
2.2. Kapasitesi.....	4
2.3. Üretim Akış Şeması.....	5
2.4. Makine ve Teçhizat Tutarı.....	6
2.4.1. Ana Makine ve Teçhizat Listesi	6
2.4.2. Yardımcı Makine ve Teçhizat Listesi	6
2.4.3. Toplam Makine ve Teçhizat Tutarı	7
2.5. Çevre ve Sağlık Problemleri	7
2.6. Termin Planı	7
III. BÖLÜM	8
3. MALİ DEĞERLENDİRME.....	8
3.1. Sabit Yatırım Tutarı	8
3.2. Tesiste Üretilen Mamullerin Satış Fiyatı ve Yıllık İşletme Gelirleri Hesabı	9
3.3. Yıllık Gelir - Gider Çizelgesi (Tam Kapasitede).....	9
3.4. İşletme Sermayesi	9
3.5. Toplam Yatırım Tutarı	10
3.6. Yatırımın Ekonomik Ömrü.....	11
3.7. Projenin Finansmanı	11
3.8. Yatırımın Ön Değerlendirilmesi	12
3.8.1. Yatırımın Karlılığı	12
3.8.2. Sermayenin Karlılığı	12
3.8.3. Tam Kapasitede Net Yurtiçi Katma Değer	12
3.8.4. Yatırımın Üretkenliği	13
3.8.5. Sermaye Hasıla Oranı	13
3.8.6. Sermayenin Üretkenliği.....	13
3.8.7. Kişi Başına Yatırım (Sermaye İstihdam Oranı)	14
3.8.8. Yatırımın Geri Dönüş Süresi	14
IV. BÖLÜM.....	15
EKLER.....	15
A. Yatırım Müracaatı Usulleri	15
B. Teşvik Tedbirleri	17
B.1. Genel Teşvik Tedbirleri	17
B.2. KOBİ'lere Uygulanan Yatırım Teşvikleri	19
C. Makine ve Teçhizatla İlgili Bilgi Alınabilecek Kuruluşlar	21

ÇİZELGELER

Çizelge 1	Elektrik Enerjisi Üretimi.....	2
Çizelge 2	Elektrik Enerjisi İhracatı.....	2
Çizelge 3	Elektrik Enerjisi İthalatı.....	2
Çizelge 4	Elektrik Enerjisi Talebi	3
Çizelge 5	İstihdam Durumu	3
Çizelge 6	Ana Makine ve Teçhizat Listesi	6
Çizelge 7	Yardımcı Makine ve Teçhizat Listesi	6
Çizelge 8	Toplam Makine ve Teçhizat Tutarı	7
Çizelge 9	Sabit Yatırım Tutarı	8
Çizelge 10	Yıllık Gelir Gider Çizelgesi.....	9
Çizelge 11	Toplam Yatırım Tutarı	10
Çizelge 12	Projenin Finansmanı.....	11
Çizelge 13	Teşvik Belgesi İçin Asgari Sabit Yatırım Tutarı.....	17
Çizelge 14	Asgari Özkaynak Oranları	17
Çizelge 15	Teşvik Belgeli Yatırımlarda Devlet Yardımları (Genel Destekler).....	18
Çizelge 16	Teşvik Belgeli Yatırımlarda Fon Kaynaklı Kredinin Kapsamı, Miktarı ..	18
Çizelge 17	KOBİ Teşvik Belgeli Yatırımlarda Devlet Yardımları (Genel Destekler) ..	19
Çizelge 18	KOBİ Teşvik Belgeli Yatırımlara Sağlanan Fon Kaynaklı Krediler	20
Çizelge 19	Asgari Özkaynak Oranları	20

I. BÖLÜM

1. EKONOMİK DEĞERLENDİRME

1.1. Yatırımın Konusu

Organik atıkların (Tavuk Gübresi, Kuş Gübresi) Anaerobik Bioteknoloji yöntemi ile değerlendirilerek elektrik enerjisi ve gübre üretimidir.

1.2. Üretilen Mallar ve Hizmetler

-Elektrik üretimi.

-Organik (Fermante) Gübre.

Tesiste 365 gün/yıl 3 Vardiya/Gün çalışma esasına göre 70.000 Ton tavuk gübresi değerlendirilecektir.

Tesiste üretilmesi planlanan “ biogaz” enerji kaynakları arasında yer almaktadır. Bu tip tesislerde üretilen biogaz, ısıtma, yemek pişirme, araç yakıtı olarak da kullanılabilir. Alternatif enerji kaynaklarından olan gübreden üretilen biogazla elektrik üretimi ülkemize çok yeni bir konudur.

Bio Gaz nedir?

Biogaz; hayvan, insan ve bitkisel kökenli organik atıkların (bitki sapları, saman, mısır atıkları, şeker pancarı yaprakları, yabancı otlar, sığır,at, koyun, tavuk gübreleri, mezbaha atıkları, insan dışkısı, çöpler, orman altı döküntüleri ve çeşitli yosunlar)havasız ortamda mikroorganizmalarca bozulmasıyla oluşan metan, karbondioksit, hidrojen sülfür, oksijen ve karbonmonoksit ihtiva eden yanabilen bir gaz karışımıdır. Bio gazın bazı özellikleri aşağıda verilmiştir.

Metan (CH₄) = %60-70

Karbondioksit (CO₂) = % 30-40

H₂S, CO, O₂ VE N₂ = % 1-5

Isıl Değeri= 4.700-6000 K.cal/M³ dür.

1.3. Pazar Durumu

Enerji sektöründe temel amaç, artan nüfusun ve gelişen ekonominin enerji ihtiyaçlarının sürekli ve kesintisiz bir şekilde mümkün olan en düşük maliyetlerle , güvenli bir arz sistemi içinde karşılana bilmesidir .

Enerji alt sektöründe, değişen ekonomik konjoktür ve artan özelleştirme faaliyetleri paralelinde özel kesimin daha aktif rol oynayabileceği bir yapıya dönüşüm amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda başta elektrik ve doğal gaz alt sektörleri olmak üzere, enerji kaynaklarının üretimden tüketime kadar her aşamada da özel kesimin

en üst düzeyde yatırım ve işletme faaliyetlerine katılımı için gerekli yasal ve kurumsal değişikliklerin yapılması sağlanmalıdır.

Elektrik sektörünün optimal bir sistem anlayışıyla geliştirilmesi esastır. Yeni projeler, tip(hidrolik, gaz, kömür, nükleer ve rüzgar gibi) kapasite ve yer itibari ile, detaylı çalışmalarla belirlenmelidir.

Elektrik açığına veya fazlalığına yer vermeyen, sistem yük ihtiyaçlarına uygun büyüklük ve tipte seçilmiş projelerle geliştirilmiş bir elektrik üretim sisteminde, şirketler daha düşük maliyet ve alım garantileriyle ve daha güvenli bir şekilde faaliyet gösterebilecek, sektörün özel kesime açılımı daha sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilecektir.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde ülke elektrik talebinin, yılda ortalama yüzde 9 oranında artış göstermesi ve toplam elektrik tüketiminin dönem sonunda 195,1 milyar KWh' e, kişi başına elektrik tüketiminin ise 2,733 KWh'e ulaşması beklenmektedir.

Elektrik sektörünün yanı sıra enerji sektörünün tüm faaliyet alanlarında daha verimli, tasarruflu ve temiz çalışan üretim, nakil ve tüketim teknolojilerine önem verilecektir.

Yakıt ve elektrik talebinin kesintisiz, güvenli ve uygun maliyetlerle karşılanabilmesi için enerji yatırımlarının planlı ve istikrarlı bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, elektrik ve doğal gaz sektöründe özel ve kamu kesimi faaliyetlerini düzenleyerek, tüketici haklarının korunması yanı sıra, etkin ve verimli bir arz sistemi kurulmasını amaçlayan rekabete açık, sağlıklı, etkin ve işleyen bir piyasanın oluşturulması için gerekli yeni yasal düzenlemelere gidilecektir denilmektedir.

Sektörün genel durumunu ortaya koymak bakımından, söz konusu mamullere olan talep ile birlikte üretim, ihracat ve ithalat ile ilgili bilgiler aşağıda tablolar halinde verilmiştir:

Çizelge:1- Elektrik Enerjisi (Üretim)

Yılı	Miktarı-Değeri
1995-Gerçekleşme	86.247 GWh
1999-Gerçekleşme	116.440 GWh
2000-Gerçekleşme Tahmini	124.200 GWh

Kaynak:Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, GWh:milyon kilovat saat.

Çizelge:2- Elektrik Enerjisi (Tüketim)

Yılı	Miktarı-Değeri
1995-Gerçekleşme	86.645 GWh
1999-Gerçekleşme	118.485 GWh
2000-Gerçekleşme Tahmini	126.800 GWh

Kaynak:Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, GWh:milyon kilovat saat.

Çizelge:3- Elektrik Enerjisi (İthalat)

Yılı	Miktarı-Değeri
1995-Gerçekleşme	- GWh
1999-Gerçekleşme	2.330 GWh
2000-Gerçekleşme Tahmini	3.000 GWh

Kaynak:Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, GWh:milyon kilovat saat.

.Çizelge:4- Elektrik Enerjisi (İhracat)

Yılı	Miktarı-Değeri
1995-Gerçekleşme	696 GWh
1999-Gerçekleşme	285 2851.3
2000-Gerçekleşme Tahmini	400 GWh

Kaynak:Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, GWh:milyon kilovat saat.

1.4. İstihdam Durumu

Tam kapasitede tesiste istihdam edilecek personelin nitelikleri ve sayıları Çizelge 5'de verilmiştir.

Çizelge:5- İstihdam Durumu

Personel Niteliği	Sayısı
İdari Personel	6
Teknik Eleman	4
Kalifiye Eleman	4
Düz İşçi	4
Diğerleri (Bekçi, Şoför, Aşçı, vb.)	3
Toplam	21

II.BÖLÜM

2. TEKNİK DEĞERLENDİRME

2.1. Üretim Teknolojisi

Organik atıkların değerlendirilmesinde günümüzde uygulanan yöntemlerin başında arıtma tesisleri gelmektedir. Bu tesisler aerobik-oksijenli sistem esasına göre dizayn edilmiştir. Organik atıklar katı ise karıştırılarak, sıvı ise oksijen üflenerek oksijen ile teması sağlanır.

Anaerobik (oksijensiz)sistemde ise organik atıklar ısıtılarak sabit sıcaklıktaki fermantasyon tanklarında bekletilir. Fermantasyon sonucunda biogaz oluşur. Gazı alınmış organik atıklarda organik fermente gübreye dönüşmüş olur.

Bu sistemin avantajları;

İşletme Karlılığı:Bu sistemler yeterli miktarlarda bio kütleyi tutabilecek biçimde ve doğru bir güvenlik katsayısı ile tasarlanıp, işletildiği konularda yüksek bir işletim karlılığına sahiptir.

Enerji tasarrufu ve Üretimi: Anaerobik sistemler çalışırken enerji üretirler. Aerobik sistemler ise işlem sırasında enerjiyi tüketirler.

Atık Gaz Sorunu:Uçucu özelliklere sahip birçok organik kirletici aerobik arıtım sırasında biyolojik olarak parçalanmadan atmosfere karışabilmektedir.

Yukarda anlatılan nedenlerden dolayı organik atıkların değerlendirilmesinde Anaerobik Bio teknoloji yöntemi tercih edilmiştir.

Tavuk çiftliklerinden toplanan tavuk gübresi hammadde çukurlarında toplanır ve buradan ısıtılarak fermantasyon tanklarına gönderilerek burada sabit sıcaklıkta (30-35) derece fermantasyona tabi tutulur. Anaerobik (oksijensiz) ortamda fermantasyon sonucunda Biyogaz oluşur. Elde edilen biyogazın içindeki hidrojen sülfür temizlenir ve bu gaz jeneratörde yakıt olarak kullanılarak elektrik elde edilir. Aynı zamanda gazı alınmış olan atık maddeler de katılaştırma ünitesinde suları alınarak organik fermente gübre haline dönüşür ve paketleme ünitesinde paketlenerek satışa sunulur.

1 m³ biogaz=1,5 KWh elektrik enerjisi+5 KWh ısı enerjisine eşdeğerdir.

1 ton tavuk gübresinden =100 m³ biogaz elde edilmektedir.

2.2 Kapasitesi

Biogaz üretimi sıcaklıkla yakın ilişkilidir. Bio gaz üretimi için optimum sıcaklık 30-35 C dır. Yapılan deneylerde 8-9 C kadar sıcaklıklarda dahi minimum da olsa biogaz üretimi gerçekleşmektedir. Ancak sıcaklık arttıkça biogaz üretimide artmaktadır Hesaplamalarımızda optimum sıcaklık 30 C alınmıştır. Üretim iklim şartlarıyla da ilgilidir.

Elektrik Enerjisi Üretimi:

365 Gün /yıl 3 Vardiya /gün esasına göre ;

70.000 Ton /yıl Tavuk Gübresi değerlendirilecek.

70.000 Ton x 100 M³ biogaz x % 60 metan x % 60 verim x (1,5 KWh elektrik enerjisi+ 5,0 kwh ısı enerjisi)

= 7.000.000 M³ Biogaz X 0,36 X 6,5

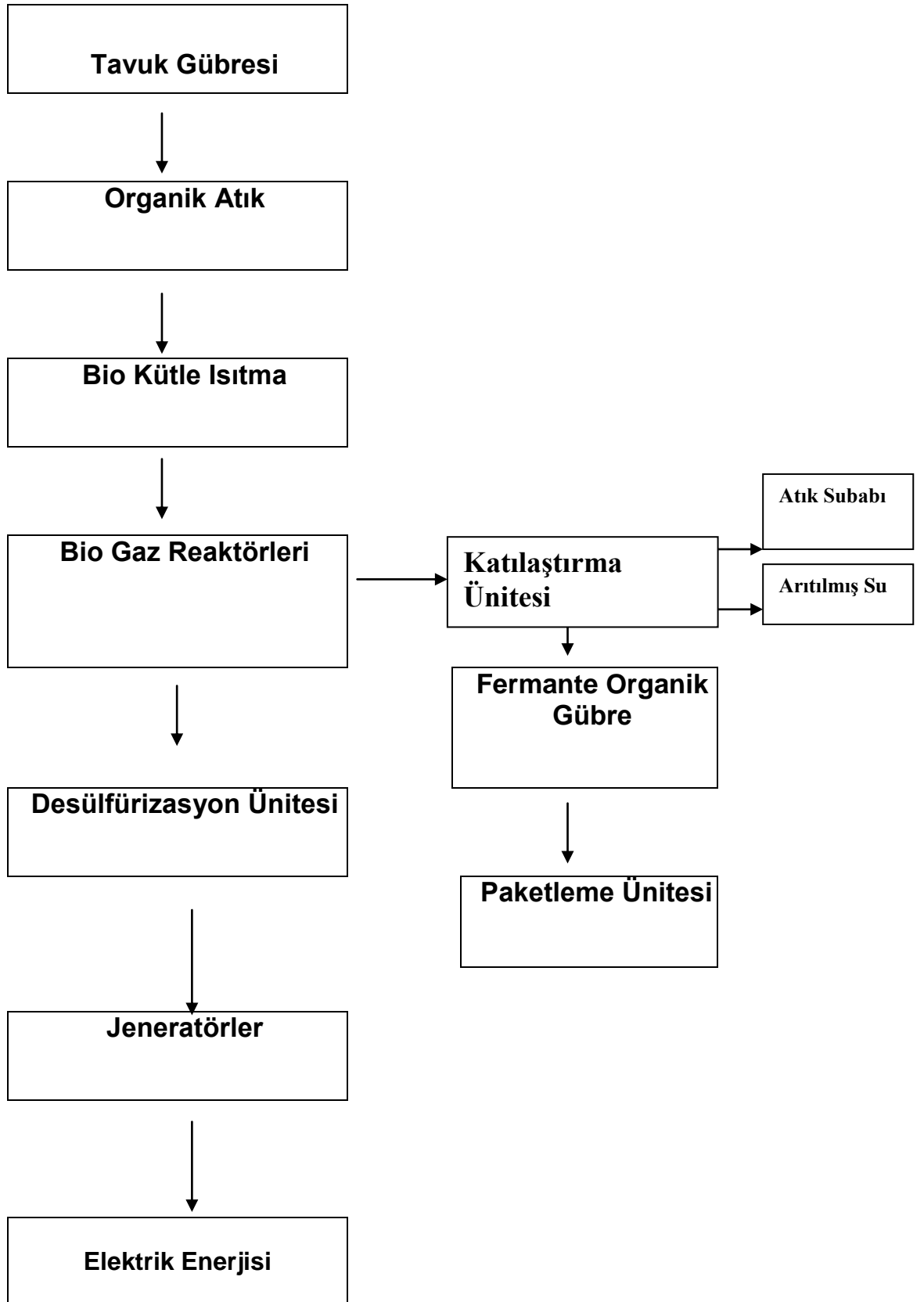
=16.380.000 KWh Elektrik Enerjisi.

Gübre Üretimi:

Gübre potansiyelinin hesaplanmasında çeşitli literatürlerde verilen, kümes hayvanları için 0.02 ton /yıl değeri temel alınmaktadır. B una göre;

70.000.000 kg gübre x 0.02 verim : 1.400.000 kg Gübre elde edilecektir.

2.3. Üretim Akış Şeması

2.4. Makine ve Teçhizat Tutarı

2.4.1. Ana Makine ve Teçhizat Listesi

Ana makine ve teçhizat listesi Çizelge 6'de verilmiştir.

Çizelge:6- Ana Makine ve Teçhizat Listesi

Sıra No	Makine ve Teçhizatın Cinsi	Yerli-İthal	Miktarı - Adedi	Birim Fiyatı (1000*TL)	Tutarı (1000*TL)	Birim Fiyatı (\$)	Tutarı (\$)
1	Jeneratör	Yerli	2	262.500.000	525.000.000	187.500	375.000
2	Dalgıç pompalar	Yerli	10	1.400.000	14.000.000	1.000	10.000
3	Kurutma Cihazı	Yerli	2	35.000.000	70.000.000	25.000	50.000
4	Kontrol Sistemi Komple	Yerli	1	70.000.000	70.000.000	50.000	50.000
5	Desülfürizyon Ünitesi	Yerli	1	70.000.000	70.000.000	50.000	50.000
6	Gübre Dozajlama ve Paketleme Ünitesi	Yerli	1	56.000.000	56.000.000	40.000	40.000
7	Trafo ve Dağıtım Grubu	Yerli	1	70.000.000	70.000.000	50.000	50.000
8	Toplam (% 15 KDV Dahil)				875.000.000		625.000

NOT: 1\$: 1.400.000 TL olarak alınmıştır.

2.4.2.Yardımcı Makine ve Teçhizat Listesi

Sıra No	Makine ve Teçhizatın Cinsi	Yerli-İthal	Miktarı - Adedi	Birim Fiyatı (1000*TL)	Tutarı (1000*TL)	Birim Fiyatı (\$)	Tutarı (\$)
1	Trafo,Şalter,Elektrik Tesisatı vs.	Yerli	-	1.500.000	1.500.000	1.071	1.071
2	Su Tesisatı ve Yangın Söndürme Araçları vs.	Yerli	-	350.000	350.000	250	250
3	Diğer İşletme Malzemeleri	Yerli	-	300.000	300.000	214	214
4	Toplam (% 15 KDV Dahil)				2.150.000	1.535	1.535

NOT: 1\$: 1.400.000 TL olarak alınmıştır.

2.4.3. Toplam Makine ve Teçhizat Tutarı

Toplam makine ve teçhizat listesi Çizelge 8'de verilmiştir.

Çizelge:8- Toplam Makine ve Teçhizat Listesi

Makine ve Teçhizatın Cinsi	Tutarı (TL)	Tutarı (\$)
Ana Makine ve Teçhizat	875.000.000.000	625.000
Yardımcı Makine ve Teçhizat	2.150.000.000	1.535
TOPLAM	877.150.000.000	626.535

NOT: 1\$ = 1.400.000TL olarak alınmıştır.

2.4. Çevre ve Sağlık Problemleri

Uçucu özelliklere sahip birçok organik kirleticiler arıtım sırasında parçalanarak atmosfere karışması engellenmektedir. Bu sistemle çevre ve sağlık problemi olmayacaktır.

2.5. Termin Planı

Kredinin zamanında alınması halinde, ayrıca tesiste kullanılacak ana ve yardımcı makine ve teçhizatın alınması, taşınması ve montajı uzun bir zaman almayacağı için 18 ay gibi bir zamanda tesisin üretime geçebileceği öngörülmüştür.

III. BÖLÜM

3. MALİ DEĞERLENDİRME

3.1.Sabit Yatırım Tutarı

Sabit yatırım tutarı Çizelge 9' da verilmiştir.

Çizelge:9- Sabit Yatırım Tutarı

HARCAMA KALEMLERİ	TUTARI (1000*TL)	TUTARI (\$)
1- Arsa Bedeli (10.000 m ²)	30.000.000	21.429
2- Etüd ve Proje Gideri	25.000.000	17.857
3- Teknik Yardım ve Lisans Gideri	-	-
4- Arazi Düzenleme ve Hazırlık Yapıları	250.000	179
5- Bina – İnşaat Gideri (Toplam 3.350 m ²)	312.900.000	225.500
a) Ana Fabrika Binası ve Tesisleri (3.000 m ²)	245.000.000	175.000
b) Yardımcı İşletmeler Binası (100 m ²)	21.000.000	15.000
c) Depolar(100 m ²)	15.400.000	11.000
d) İdare Binası ve Sosyal Tesisler (150 m ²)	31.500.000	22.500
6- Ana Makine ve Teçhizat Gideri	875.000.000	625.000
7- Yardımcı Makine ve Teçhizat Gideri	2.150.000	1.536
8- İthalat ve Gümrükleme Gideri	-	-
9- Taşıma ve Sigorta Gideri	26.300.000	18.786
10- Montaj Gideri	43.900.000	31.357
11- Taşıt Araçları Gideri	70.000.000	50.000
12- İşletmeye Alma Gideri	39.200.000	28.000
13- Genel Giderler	28.500.000	20.353
14- Diğer Giderler (Yat. Dönemi Faizleri, Banka Mas. vb.)	78.000.000	55.714
15- Beklenmeyen Giderler Toplamı	16.017.000	11.440
a) Fiziki Beklenmeyen Giderler	7.000.000	4.364
b) Fiyat Artışlarından Kaynaklanan Beklenmeyen Giderler	9.017.000	4.365
Sabit Yatırım Tutarı	1.547.217.000	1.105.155

NOT: 1.Toplam yatırım tutarı ve diğer hesaplamalarda 1\$ =1.400.000 TL. olarak alınmıştır.

2.Yukarıdaki veriler tahmini değerlerdir. Kapasiteye göre değişebilir.

3.2. TESİSTE ÜRETİLEN MAMULLERİN SATIŞ FİYATI VE YILLIK İŞLETME GELİRİ HESABI

Ortalama Yıllık 15.750.000 KWh Elektrik Enerjisi, 15.750.000 kğ organik Gübre üretimi.

Buna Göre:

Yıllık İşletme Geliri Toplamı: Üretim Miktarı * Ortalama Fiyat

16.380.000 KWh x 65.000 TL. =1.064.700.000.000 TL.

1.400.000 Kğ/yıl x 30.000 TL. =42.000.000.000 TL.

Toplam =1.106.700.000.000 TL.

3.3. Yıllık Gelir-Gider Çizelgesi (Tam Kapasitede)

Yıllık Gelir-Gider Çizelgesi 10' da verilmiştir.

Çizelge:10- Yıllık Gelir-Gider Çizelgesi

	(TL)	(\$)
A- Yıllık İşletme Gelirleri Toplamı	1.106.700.000.000	790.500
B- Yıllık İşletme Giderleri Toplamı	517.400.000.000	369.571
1. Hammadde Giderleri	-	-
2. Yakıt, Su, Elektrik Gideri	-	-
3. Personel ve İşçilik Giderleri	126.600.000.000	90.429
4. Bakım ve Onarım Giderleri	7.000.000.000	5.000
5. İşletme Malzemesi Giderleri	79.800.000.000	57.000
6. Sabit Giderler	36.500.000.000	26.071
7. Genel Giderler	9.800.000.000	7.000
8. Amortismanlar	87.700.000.000	62.643
9. Finansman Giderleri	156.000.000.000	111.428
10. Ambalaj ve Satış Giderleri	14.000.000.000	10.000
C- Brüt Nakit Akımı (A-B)	589.300.000.000	420.928
D- Kesintiler (%33)	194.469.000.000	138.906
E- Vergi Sonrası Kâr	394.831.000.000	282.022

NOT: 1 \$ = 1.400.000 TL. olarak alınmıştır.

3.4. İşletme Sermayesi

Projenin çalışma devresi;

Alınan hammaddenin depoda bekleme süresi.....	2 gün
Üretim için geçecek süre.....	2 gün
Ürünün depoda bekleme süresi	2 gün
Kredili satış vadesi veya süresi.....	20 gün
Günlük giderleri karşılamak için toplam yeterli nakit bulundurma süresi.	10 gün

Toplam	36 gün

Yılda 365 günlük yıllık süre içinde 365 gün çalışıldığı kabulü ile;

365 gün

Çalışma Devresi Katsayısı =-----=10.13

36 gün

Yıllık İşletme Giderleri

İşletme Sermayesi İhtiyacı =-----

Çalışma Devri Katsayısı

Tam kapasitede yıllık işletme giderleri 517.400.000.000 TL olduğuna göre yıllık ortalama işletme sermayesi ihtiyacı:

517.400.000.000

10.13

=51.076.011.000 TL.

3.5. Toplam Yatırım Tutarı Tablosu

Toplam yatırım tutarı Çizelgesi 11'de verilmiştir.

Çizelge:11- Yıllık Gelir-Gider Çizelgesi

	(TL)	(\$)
Sabit Yatırım Tutarı	1.547.217.000.000	1.105.155
İşletme Sermayesi	51.076.011.000	36.482
Toplam Yatırım Tutarı	1.598.293.011.000	1.141.637

NOT: 1 \$ =1.400.000 TL olarak alınmıştır.

3.6. Yatırımın Ekonomik (Faydalı) Ömrü

Yatırımın ekonomik ömrü, amortisman uygulama yönünden yasaların tanıdığı hadlere göre yıllık ortalama amortisman miktarı 87.700.000.000 TL olarak hesaplanmıştır. Buna göre;

$$\begin{array}{r} \text{Sabit Yatırım Tutarı- Arsa} \\ \text{Ekonomik Ömür:-----} \\ \text{Yıllık Ortalama Amortisman} \\ \\ 1.547.217.000.000-30.000.000.000 \\ \text{-----} \\ 87.700.000.000 \\ \\ :17 \text{ Yıl} \end{array}$$

3.7. Projenin Finansmanı

Proje finansmanı Çizelgesi 12'de verilmiştir.

Çizelge:12- Proje Finansmanı Çizelgesi

AÇIKLAMALAR	TUTARI (TL)	TUTARI (\$)
A- FİNANSMAN İHTİYACI	1.598.293.011.000	1.141.637
1. Toplam Sabit Yatırım	-	-
2. İşletme Sermayesi	-	-
3. Yatırım Dönemi KDV	-	-
TOPLAM FİNANSMAN İHTİYACI	1.598.293.011.000	1.141.637
B- FİNANSMAN KAYNAKLARI	-	-
1. ÖZKAYNAKLAR (% 49)	783.163.575.000	559.402
- Sermaye	783.163.575.000	559.402
- Fonlar	-	-
2. YATIRIM TEŞVİKLERİ (KDV İstisnası vb.)	-	-
3. YABANCI KAYNAKLAR (% 51)	815.129.436.000	582.235
- Orta ve Uzun Vadeli Kredi	815.129.436.000	582.235
- İşletme Kredisi	-	-
TOPLAM FİNANSMAN	1.598.293.011.000	1.141.637

NOT:

- ◆ Tesisin Kalkınmada Öncelikli Yörelere de kurulacağı düşünülerek öz kaynak oranı asgari % 20 oranının üzerinde alınmıştır.

3.8.Yatırımın Ön Değerlendirilmesi

3.8.1.Yatırımın Kârlılığı

$$\text{Yatırımın Kârlılığı} : \frac{\text{Vergi Sonrası Kâr}}{\text{Toplam Yatırım Tutarı}} * 100$$
$$: \frac{394.831.000.000}{1.598.293.011.000} * 100$$
$$: 24.7$$

3.8.2. Sermayenin Kârlılığı

$$\text{Sermayenin Kârlılığı} : \frac{\text{Vergi Sonrası Kâr}}{\text{Öz kaynak Miktarı}} * 100$$
$$: \frac{394.831.000.000}{783.163.575.000} * 100$$
$$: 50.408$$

3.8.3. Net Yurtiçi Katma Değer

	(TL)
Brüt Kâr	394.831.000.000
İşçilik ve Personel Gideri	126.600.000.000
Faiz Giderleri	78.000.000.000
Genel Giderler (Kiralar vs.)	28.500.000.000
Net Yurtiçi Katma Değer	599.431.000.000

3.8.4. Yatırımın Üretkenliği

$$\begin{aligned} & \text{Net Yurtiçi Katma Değer} \\ \text{Yatırımın Üretkenliği:} & \text{-----} * 100 \\ & \text{Toplam Yatırım Tutarı} \\ & \frac{599.431.000.000}{1.598.293.011.000} * 100 \\ & : \% 37.5 \end{aligned}$$

3.8.5. Sermaye Hasıla Oranı

$$\begin{aligned} & \text{Toplam Yatırım Tutarı} \\ \text{Sermaye Hasıla Oranı :} & \text{-----} \\ & \text{Net Yurtiçi Katma Değer} \\ & \frac{1.598.293.011.000}{599.431.000.000} \\ & : 2.66 \end{aligned}$$

3.8.6. Sermayenin Üretkenliği

$$\begin{aligned} & \text{Net Yurtiçi Katma Değer} \\ \text{Sermayenin Üretkenliği:} & \text{-----} * 100 \\ & \text{Öz kaynak} \\ & \frac{599.431.000.000}{783.163.575.000} * 100 \\ & : \% 76.5 \end{aligned}$$

3.8.7. Kişi Başına Yatırım (Sermaye İstihdam Oranı)

	Toplam Yatırım Tutarı
Kişi Başına Yatırım:-----	
	Toplam İstihdam
	1.598.293.011.000

	21
	: 76.109.191.000 TL

3.8.8. Yatırımın Geri Dönüş Süresi

	Toplam Yatırım Tutarı
Yatırımın Geri Dönüş Süresi: -----	
	Vergi Sonrası Kâr +Amortisman
	1.598.293.011.000

	394.831.000.000+87.700.000.000
	1.598.293.011.000

	482.531.000.000
	: 3 Yıl 6 Ay

Yararlanılan Kaynaklar:

- Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.
- Yerel Ekonomik Gelişme Programı

IV. BÖLÜM

EKLER:

A. Yatırım Müracaatı Usulleri

Müteşebbislerin bir yatırıma başlamak için yapacağı müracaatlarla ilgili bilgiler aşağıda kısaca verilmektedir. Kurulacak işletmelerin gerçek veya tüzel kişi konumunda olmaları gerekmektedir*. Bunlar;

I - Sanayi ve Ticari İşletmeler Şunlardır:

1. Hakiki Şahıslar	4. Anonim Şirketler
2. Limited Şirketler	5. Kollektif Şirketler
3. Komandit Şirketler	6. Adi Şirketler

Bu işletmelerden anonim ve limited şirketlerin kuruluş işlemleri aşağıda kısaca verilmiştir:

1. Anonim Şirketlerin Kuruluşunda Takip Edilecek Safhalar;

- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na (İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü'ne) kuruluş izni için müracaat (verilecek belgeler: 1 dilekçe, 6 nüsha esas sözleşme) .
- Kuruluşun Ticaret Siciline Tescili.
- Kuruluşun Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde İlânı.

2. Limited Şirketlerin Kuruluşunda Takip Edilecek Safhalar;

- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na (İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü'ne) kuruluş izni için müracaat (verilecek belgeler: 1 dilekçe, 6 nüsha esas sözleşme).
- Kuruluşun Ticaret Siciline Tescili.
- Kuruluşun Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde İlânı.

II- Sanayi Tesislerinin İnşası ve İşletmeye Açılması Sırasında Alınması Gereken Ruhsatlar:

3194 Sayılı İmar Kanunu hükümleri gereğince Belediye sınırı ve mücavir alan içinde kalan yerlerde yapılacak bütün sanayi işyerleri, ilgili Belediye İmar Müdürlüklerinden aşağıdaki prosedür dahilindeki çalışmaları yapıp, imar planlarını onaylatarak, inşaat ruhsatı ve iskan ruhsatlarını almak zorundadır.

Belediye sınırı ve mücavir alan dışında kalan yerlerde kurulacak işletmeler için ise, Valiliğe (Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü) müracaat edilmesi gerekmektedir.

- Prosedür:

1. Yer Seçimi:

Sanayi tesisi kurulacak arsanın Kent Nazım Planındaki durumu incelenmeli, Arsa Sanayi Yerleşim Bölgesi olarak tahsis edilmiş bir bölgede bulunuyor ve üretimi yapılacak tesislerin kurulmasına elverişli ise, daima tercih edilmelidir.

Ancak, Nazım Planda işyerinin kurulacağı alan, yerleşim alanı olarak tahsis edilmemiş ise, tesisin kurulacağı arsa için gerekli işlemler tamamlanarak mevzii imar planına kabulü için teklif edilebilir.

2. İmar Planı Alınması

İmar planı olmayan arsa için imar planının ilgili Belediye İmar Müdürlüğüne veya Bayındırlık ve İskan Müdürlüğüne plan önerisi için müracaat edilir.

3. Yapı Ruhsatı

Belediye ve mücavir alan sınırları içinde yapılacak olan her türlü yapılar için (ruhsata tabi olmayan yapılar hariç) ilgili Belediyesinden yapı ruhsatı almak zorundadır.

Yapılara ait projeler düzenlenmeden önce ilgili idarelere başvurularak aplikasyon tutanağı, röperli veya yoksa ebatlı kroki veya imar durumunu gösterir çapın ve yol kotu tutanağı ile parselin (± 0.00) kotuna göre pıssu kanal bağlantısının hangi nokta ve kotlarda olabileceğini belirleyen belgenin alınması gerekir.

Bunlardan imar durumunu gösterir çap, ruhsat için başvuru tarihinden evvel en fazla (1) sene içinde tasdik edilmiş olacaktır.

Esas binanın ruhsatı alınmadan şantiye binası yapılmaz. Lüzum ve ihtiyaca göre belirli süre içinde yapılıp yıkılması gereken şantiye binaları yönetmelikte belirlenen ölçülere ve yapı iznine tabi değildir.

4. Yapı Kullanma İzni

İnşaat bittikten sonra, ruhsat ve eklerine göre yapıldığının belirlenmesinden sonra yapı kullanma izni alınır.

Yabancı sermayeli yatırımlar ile Fon Kaynaklı Kredi desteğinden yararlanabilecek yatırımlar hariç olmak üzere, sabit yatırım tutarı 2 Trilyon Türk Lirasını aşmayan yatırımlar için teşvik belgesi müracaatları, öncelikle “ Odalara “ yapılacaktır. Odaca yapılacak değerlendirme sonuçları bir format halinde Hazine Müsteşarlığına iletilecek, Müsteşarlığın yapacağı nihai değerlendirme sonucunda uygun görülen yatırımlar teşvik belgesine bağlanacaktır. Müracaatların yapılabileceği “ Odalar “, Hazine Müsteşarlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından birlikte tespit edilecektir.**

Projenin uygun görülmemesi veya yatırımcının teşvik belgesi düzenlenmeden önce talebinden vazgeçmesi halinde, müracaat sırasında ilgili “Oda”ya ve T.C. Merkez Bankası nezdindeki Fon’a irad kaydedilmek üzere yatırılan para yatırımcıya iade edilmektedir.**

* Kaynak: Ankara Sanayi Odası Yayını ·1996

**Kaynak: Hazine Müsteşarlığı, 2001

B. Teşvik Tedbirleri

Ülkemizde; sanayileşmenin hızla sağlanabilmesi, yatırımların ülke geneline dengeli bir şekilde dağılması, gelişmemiş veya önemi olan sektörlerin öncelikli olarak gelişmesinin sağlanması gibi değişik amaçlarla doğrudan veya dolaylı çeşitli teşvikler uygulanmaktadır.

Genel teşvik tedbirleri, herhangi bir bölge veya sektör ayırımı gözetilmeksizin bütün yatırımlara uygulanmaktadır. Teşviklerle ilgili olarak yapılacak işlemler için ilk başvuru;

⊗ Genel teşvik tedbirleri ile ilgili olanlar için **Hazine Müsteşarlığına**,

⊗ Küçük ve orta boy işletmelere (KOBİ) yönelik olarak verilen yatırım ve işletme teşvikleri için de **Aracı Bankalara (T. Halk Bankası, T. Kalkınma Bankası, T. Sınai Kalkınma Bankası, ve Sınai Yatırım Bankası)**

yapılacaktır.

B.1. Genel Teşvik Tedbirleri

Bakanlar kurulunun 21.12.2000 tarih ve 2000/1821 sayılı kararı çerçevesinde ülkemizde uygulanmakta olan genel teşvik tedbirleri aşağıda verilmiştir.

Genel teşvikler açısından iller, ekonomik gelişmişliklerine bağlı olarak normal yöreler, gelişmiş yöreler ve kalkınmada öncelikli yöreler olarak üçe ayrılmış bulunmaktadır.

Bir yatırımın teşvik belgesine bağlanabilmesi için asgari sabit yatırım tutarları Çizelge 13 'de verilmiştir:

Çizelge:13- Teşvik Belgesi İçin Asgari Sabit Yatırım Tutarları

YÖRELER	ASGARİ SABİT YATIRIM TUTARI
Gelişmiş yörelerde yapılacak yatırımlar	600 milyar
Normal Yörelerde Yapılacak Yatırımlar	400 Milyar
Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlar	200 Milyar

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı, 2001

Teşvik belgesi kapsamındaki yatırımların finansmanında uygulanabilecek asgari özkaynak oranları Çizelge 14'de verilmiştir:

Çizelge:14- Asgari Özkaynak Oranları

YÖRELER	ÖZKAYNAK ORANI^{1,2)}
Normal Yörelerde ve Gelişmiş Yörelerde Yapılacak Yatırımlar	% 40
Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlar	% 20
Ro-Ro Taşımacılığı Yatırımları	% 20
Havayolu Kargo Taşımacılığı Yatırımları	% 20
Gemi İthal ve Uçak İthal Yatırımları	% 10
1) Teşvik belgesi kapsamında dış kredi, döviz kredisi veya fon kaynaklı kredi dahil olmak üzere iç kredi ile birlikte dış kredi ve/veya döviz kredisi kullanılması halinde özkaynak oranları %20'ye kadar indirilebilir.	
2) Tersane, gemi inşa ve yat inşa yatırımlarında, finansal kiralama şirketlerinin yapacakları kiralama yatırımlarında, yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek yatırımlarda, kamu kurum ve kuruluşların yapacakları yatırımlarda, bu sınırlara bağlı kalınmaz. Ancak, yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek yatırımlarda ilgili mevzuatında asgari özkaynak oranı belirlenmiş ise bu oran dikkate alınır.	

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı, 2001

Hazine Müsteşarlığı'nca yatırımlara uygulanan genel destekler Çizelge 15'de, verilmiştir:

Çizelge:15- Teşvik Belgeli Yatırımlarda Devlet Yardımları (Genel Destekler)

TEŞVİK CİNSİ	GELİŞMİŞ YÖRELER	NORMAL YÖRELER	K.ÖNCELİKLİ YÖRELER
Yatırım İndirimi ¹⁾	% 40 ²⁾	% 60 ²⁾	% 100
Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu İstisnası	% 100	% 100	% 100
KDV İstisnası	Var	Var	Var
Vergi, Resim ve Harç İstisnası	Var	Var	Var
Fondan Kredi Tahsisi ³⁾	Var ⁴⁾	Var ⁴⁾	Var ⁴⁾
<p>1) Ülkemize uluslar arası rekabet gücü kazandıracak, ileri teknoloji getiren, katma değeri yüksek, vergi gelirleri ve istihdam artırıcı özelliklerden en az ikisini içeren 250 milyon \$ karşılığı Türk lirasını aşan sanayi yatırımlarında ise % 200 oranında uygulanır.</p> <p>2) Yöre farkı gözetilmeksizin özel önem taşıyan sektörlerde %100 olarak uygulanır.</p> <p>3) Fon kaynaklı kredilerin faiz oranı yatırım kredileri için %15, işletme kredileri için % 25'tir.</p> <p>4) Araştırma- geliştirme yatırımları, teknopark ve teknoparklarda yapılacak yatırımlar, çevreyi korumaya yönelik yatırımlar, hammaddelerini sözleşmeli üretim modeli ile temin eden tarımsal sanayi yatırımları, Bilim Teknoloji Yüksek Kurulu veya TÜBİTAK tarafından belirlenen öncelikli teknoloji alanındaki yatırımlar, bölgesel gelişmeye yönelik yatırımlar (Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Hatay, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van illerinde yapılacak komple yatırımlar) organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgelerine taşınacak yatırımlar ile Bakanlar Kurulu kararlarında öngörülen yatırımlar için yatırım kredisi, tarımsal sanayi yatırımlarına sözleşmeli üretim için kullanılmak üzere ayrıca işletme kredisi Fon'dan tahsis edilebilir.</p>			

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı, 2001

Teşvik belgeli yatırımlarda kullanılacak Fon kaynaklı kredinin kapsamı, miktarı, faiz oranları ile vadeleri Çizelge 16'da verilmiştir:

Çizelge:16- Teşvik Belgeli Yatırımlarda Fon Kaynaklı Kredinin Kapsamı, Miktarı, Faizi ve Vadesi

YATIRIM ŞEKLİ	KREDİ KAPSAMI, KREDİ MİKTARI ²⁾ FAİZ ORANLARI VE VADESİ ³⁾
Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) Yatırımları	Münhasıran araştırma ve geliştirme faaliyeti için kullanılan makine ve teçhizat ile yazılım giderleri
Teknopark Yatırımları	Teknopark hizmetlerinin görülebilmesi için gerekli makine ve teçhizat ile bina-inşaat giderleri
Teknoparklarda Yapılacak Yatırımlar	Gerekli makine ve teçhizat ile yazılım giderleri
Çevre Korumaya Yönelik Yatırımlar	Münhasıran çevre yatırımı için gerekli bina-inşaat giderleri ve makine ve teçhizat giderleri
Öncelikli Teknoloji Alanlarındaki Yatırımlarda	Makine ve teçhizat giderleri
Bölgesel Gelişmeye ¹⁾ Yönelik Yatırımlar	Faizsiz sabit yatırım tutarının %30'u kadar.
Organize Sanayi Bölgelerine Taşınacak Yatırımlarda	Söküm, nakliye ve montaj giderleri
<p>1) Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Hatay, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli ve Van Bu illerdeki her türlü tekstil, terbiye ve konfeksiyon yatırımları, entegre olmayan hayvancılık yatırımları ile ulaştırma yatırımları dışındaki sektörlerde asgari sabit yatırım tutarı 3 Trilyon Türk Lirası olan ve en az 75 kişilik istihdam sağlamaya yönelik komple yeni yatırımlar.</p> <p>2) Bölgesel gelişmeye yönelik yatırımlar hariç, yukarıda belirtilen harcamaların en fazla % 50'sine kadar olan kısmı Fon'un imkanları çerçevesinde kredilendirilebilir. Ancak, her proje için kredi miktarı 250 milyar Türk Lirasını geçemez.</p> <p>3) Ar-ge yatırımları, teknopark yatırımları, teknoparklarda yapılacak yatırımlar, çevre korumaya yönelik yatırımlar, öncelikli teknoloji alanlarındaki yatırımlar ile organize sanayi bölgesine taşınacak yatırımlar için tahsis edilecek kredilerin Faiz oranı % 15 olup, 1 yılı ödemesiz 5 yıl vadeli. Bölgesel gelişmeye yönelik yatırımlar kapsamında tahsis edilecek kredilerin faiz oranı yine %15 olup, 3 yılı ödemesiz 6 yıl vadeli.</p>	

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı, 2001

B.2. KOBİ' lere Uygulanan Yatırım Teşvikleri:

Bakanlar kurulu'nun 21.12.2000 tarih ve 2000/1822 kararına istinaden küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) devlet yardımlarından faydalanma esasları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Devlet Yardımlarından Yararlanabilecek KOBİ'ler:

a. İmalat (çırçır ve entegre olmayan paketleme yatırımları hariç)

(kanuni defter kayıtlarında arsa ve bina hariç; makine-teçhizat, tesis, taşıt araç ve gereçleri, döşeme ve demirbaşları toplamının net tutarı 400 milyar TL'yi aşmayan yatırımlar)

b. Tarımsal Sanayi (tarım ürünlerini işleyerek değerlendiren ve/veya pazara hazırlamaya yönelik faaliyette bulunan her türlü tarım işletmeleri ile soğuk hava depoları dahil)

(kanuni defter kayıtlarında arsa ve bina hariç; makine-teçhizat, tesis, taşıt araç ve gereçleri, döşeme ve demirbaşları toplamının net tutarı 400 milyar TL'yi aşmayan yatırımlar)

c. Turizm (Konaklama Tesisleri) (kararda belirtilen yörelerde yapılacak turizm yatırımları ile mevcut konaklama tesislerinin modernizasyonu yatırımları)

d. Eğitim ve Sağlık (kalkınmada öncelikli yörelerde yapılacak sağlık yatırımları ve eğitim yatırımları ile gelişmiş ve normal yörelerde yapılacak ilk ve orta eğitim yatırımlarına ait tevsi ve modernizasyon yatırımları)

e. Madencilik (madencilikle işgal eden işletmelerin, istihraç, işleme ve zenginleştirme yatırımları)

f. Yazılım Geliştirme Yatırımları

KOBİ (mikro, küçük, orta ölçekli yatırımlar) teşvik belgeli yatırımlarda uygulanacak devlet destekleri Çizelge 17'da verilmiştir:

Çizelge:17. KOBİ Teşvik Belgeli Yatırımlarda Devlet Yardımları (Genel Destekler)

TEŞVİK CİNSİ	GELİŞMİŞ YÖRELER	NORMAL YÖRELER	KÖY + OSB
Yatırım İndirimi	1,2)	3)	% 100
Gümrük Vergisi ve Fon İstisnası ⁴⁾	% 100	% 100	% 100
KDV İstisnası	Var	Var	Var
Vergi, Resim ve Harç İstisnası ⁵⁾	Var	Var	Var
Fondan Kredi Tahsisi ⁶⁾	Var	Var	Var

1) Özel önem taşıyan sektörler için % 60
2) Ar-Ge yatırımları, çevre korumaya yönelik yatırımlar, teknoparklarda yapılacak yatırımlar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca belirlenen küçük sanayi siteleri ile küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlar, madencilik, eğitim, turizm (konaklama tesisi) ve yazılım geliştirme yatırımları için % 100
3) Özel önem taşıyan sektörler için % 100
4) Kullanılmış makine ve teçhizat ile hammadde ve işletme malzemesi hariç.
5) 2 yıl içerisinde 1.000 \$'lık ihracat yapılması kaydıyla.
6) Fon kaynaklı krediler sadece makine ve teçhizat alımı için (turizm, eğitim ve sağlık yatırımlarında bina inşaat harcamaları dahil olup, bu miktar sabit yatırımın % 20'sini geçemez) yatırım kredisi ile hammadde ve işletme malzemesi alımına yönelik olarak işletme kredisi şeklinde kullanılacaktır.

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı, 2001

KOBİ (mikro, küçük, orta ölçekli yatırımlar) teşvik belgeli yatırımlara sağlanan Fon kaynaklı kredilerle ilgili bilgiler Çizelge 18'de verilmiştir:

Çizelge:18- KOBİ Teşvik Belgeli Yatırımlara Sağlanan Fon Kaynaklı Krediler

İŞLETME BÜYÜKLÜĞÜ	UYGULAMA YÖRESİ	ÖZKAYNAK ORANLARI	KREDİ ORANI (Faizsiz Sabit Yatırım Tutarının %) ^{1,2,3)}		FAİZ ORANLARI VE GERİ ÖDEME SÜRELERİ	
			Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi	Yatırım Kredisi	İşletme Kredisi
Mikro ölçekli işletmeler (1-9 kişi çalıştıran)	Gelişmiş	% 30	% 40	% 20	% 15 1 yıl ödemesiz 4 yıl	%25, 2 yıl
	Normal	% 30	% 50	% 20	% 15 1 yıl ödemesiz 4 yıl	%25, 2 yıl
	KÖY	% 20	% 60	% 20	% 10 1 yıl ödemesiz 4 yıl	%15, 2 yıl
Küçük ölçekli işletmeler (10-49 kişi çalıştıran)	Gelişmiş	% 30	% 30	% 20	% 15 1 yıl ödemesiz 4 yıl	%25, 2 yıl
	Normal	% 30	% 40	% 20	% 15 1 yıl ödemesiz 4 yıl	%25, 2 yıl
	KÖY	% 20	% 50	% 20	% 10 1 yıl ödemesiz 4 yıl	%15, 2 yıl
Orta Ölçekli İşletmeler (50-250 kişi çalıştıran)	Gelişmiş	% 30	% 20	% 20	% 15 1 yıl ödemesiz 4 yıl	%25, 2 yıl
	Normal	% 30	% 30	% 20	% 15 1 yıl ödemesiz 4 yıl	%25, 2 yıl
	KÖY	% 20	% 40	% 20	% 10 1 yıl ödemesiz 4 yıl	%15, 2 yıl

1) Ar-Ge yatırımları, çevre korumaya yönelik yatırımlar, teknoparklarda yapılacak yatırımlar ve organize sanayi bölgelerinde (özel organize sanayi bölgeleri küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgeleri dahil) gerçekleştirilecek yatırımlar için ilgili oranlara 10 puan ilave edilir.

2) Turizm yatırımları ve yazılım geliştirme yatırımları için orta ölçekli işletmeler sütununda yer alan oranlar, eğitim yatırımları için küçük ölçekli işletmeler sütununda yer alan oranlar, sağlık yatırımları ve madencilik yatırımları için kalkınmada öncelikli yörelerdeki mikro ölçekli işletmeler geçerli olan oranlar dikkate alınır.

3) Kredi miktarı; yatırım kredilerinde 200 milyar TL'yi, işletme kredilerinde ise 35 milyar TL'yi aşamaz.
Yatırım kredisi ile birlikte işletme kredisi talep edilmesi durumunda sabit yatırım tutarının % 20'si oranında işletme kredisi tahsis edilir. Bu durumda tahsis edilecek işletme kredi miktarı ise 80 milyar TL'yi aşamaz. Bu durumda, yatırım ve işletme kredilerinin birlikte kullanılması halinde öngörülecek toplam kredi tutarı azami 280 milyar TL'dir.

YK: Yatırım kredisi İK: İşletme kredisi

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı, 2001

KOBİ işletmelerinde toplam sabit yatırım tutarı üzerinden asgari özkaynak oranları miktarı Çizelge 19'de verilmiştir:

Çizelge:19- Asgari Özkaynak Oranları

YÖRELER	ÖZKAYNAK ORANI
Gelişmiş Yörelerde Yapılacak Yatırımlar	% 30
Normal Yörelerde Yapılacak Yatırımlar	% 30
Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlar	% 20

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı, 2001

C. Makine ve Teçhizatla İlgili Bilgi Alınabilecek Kuruluşlar

Tesiste kullanılan makine ve teçhizatı imal eden firmaların unvan ve adresleri, aşağıda isim, adres ve telefonları verilen kuruluşlardan öğrenilebilir;

1. SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI

SANAYİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SANAYİ SİCİL ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

Adres: Eskişehir Yolu 7. Km – ANKARA

Tel : (0.312) 286 03 65 / 2528

Faks: (0.312) 285 31 44

2. KOSGEB

Adres: KOSGEB Başkanlığı 06630 Tandoğan - ANKARA

Tel : (0.312) 212 81 90

Faks: (0.312) 212 25 08

3. TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ (TOBB)

Adres: Atatürk Bulvarı No: 149 - ANKARA

Tel : (0.312) 417 77 00 - 418 43 25

Faks: (0.312) 425 48 54

4. MAKİNE İMALATÇILARI BİRLİĞİ

Adres: And Sokak 8/10 Kat:1 Çankaya – ANKARA

Tel : (0.312) 46837 49 – 468 39 17

Faks: (0. 312) 468 42 91